

Lunds universitet
Litteraturvetenskapliga institutionen
Handledare: Torbjörn Forslid
2012-01-12

Christoffer Bartholin
LIVK10

The *Selvmordsaktionen* did not take place

*En analytisk och diskuterande sammanställning
av Claus Beck-Nielsen och Jean Baudrillard*

Innehåll

Inledning.....	2
Syfte, frågeställningar samt avgränsningar	2
Forskningsöversikt	3
Introduktion och överordnad genomgång av Selvmordsaktionen	4
Överväganden om teori och metod	6
Baudrillard och kriget som aldrig ägde rum	9
Avhandling	12
Övergripande likheter mellan Baudrillard och Beck-Nielsen.....	12
Hyperrealitet i Selvmordsaktionen.....	13
Mediala perspektiv i Selvmordsaktionen	17
Selvmordsaktionens fabulerande berättare	20
Baudrillard, berättaren och claus-becknielsen.net	23
Sammanfattning.....	26
Litteraturförteckning	28

Inledning

Syfte, frågeställningar samt avgränsningar

1991 skrevs nedanstående rader av den franske sociologen och filosofen Jean Baudrillard som kommentar till det då samtida kriget, Gulfkriget.

Resist the probability of any image or information whatever. Be more virtual than events themselves, do not seek to re-establish the truth, we do not have the means, but do not be duped, and to that end re-immense the war and all information in the virtuality from whence they come. Turn deterrence back against itself. Be meteorologically sensitive to stupidity.¹

Stycket är det närmaste han kommer ett allmänt upprop i de tre essäer som sammanställts under titeln: *La Guerre du Golfe n'a pas eu lieu*.² Även om raderna tillkommit i samband med Gulfkriget, ser jag dem som en uppmaning att kritiskt ifrågasätta krig överlag. Denna uppsats syfte är att visa hur Baudrillards upprop bemötts av den danske författaren och multikonstnären Claus Beck-Nielsen med dennes verk från 2005, *Selvmordsaktionen*.³

Baudrillard menade 1991 att Gulfkriget inte ägde rum. Jag ämnar undersöka huruvida han i samband med Irakkriget 2003 tas på ordet. Undersökningen kräver i förstone en djupgående analys där Beck-Nielsens tillvägagångssätt och ståndpunkt sätts i relation till Baudrillards essäer. I kraft av analysen kan jag bedöma vilka likheter det finns mellan dessa två texter, vari de består och i vilka sammanhang de uppträder. Och blir dessutom i stånd att fastställa hur Beck-Nielsen begagnar Baudrillards huvudsakligen filosofiska positioner och perspektiv i ett litterärt verk. För att jag inte affirmativt ska redogöra för uppsatsens syfte, bör jag för den akademiska trovärdighetens skull, likaledes utröna huruvida Beck-Nielsen problematiserar Baudrillard. Uppsatsen ämnar således bestämma huruvida Beck-Nielsen förhåller sig okritisk till Baudrillard, eller tvärt emot ironiserar och/eller radikaliserar hans resonemang och metoder.

Av omfångsmässiga skäl kan denna uppsats tyvärr inte ta upp alla aspekter som känns angelägna för dess syfte och problemställning. Jag har med andra ord nödgats begränsa min undersökning. Först och främst har detta konsekvenser för mina primärkällor. Följaktligen läser jag

---

¹ Jean Baudrillard, *The Gulf War did not take place*, Bloomington 1995, s.66 f.

² Jag använder mig av den engelska utgåvan: *The Golf War did not take place*. Hädanefter förkortad: *The Gulf War*.

³ Boken anger visserligen *clausbeck-nielsen.net* som författare, tills vidare lämnas detta obeaktat. Det kan kort nämnas att Claus Beck-Nielsen anser sig själv död, eller i alla fall att hans namn gått ur tiden. Se *Claus Beck-Nielsen (1963-2001) En biografi*, Köpenhamn 2003.

Selvmordsaktionen som frigjord från sin kontext, vilket vidare innebär att den läses på det textliga innehållets premisser och inte sätts i ett vidare estetikteoretiskt, identitetspolitiskt eller kulturkritiskt perspektiv. En annan följd blir ett enträget insisterande på Baudrillard och essän *The Gulf War*, även om politiska teoretiker såsom Carl Schmitt och Giorgio Agamben med deras begreppsliggörelse av undantagstillståndet likväl vore upplagda.⁴ Jag kommer nedan redogöra för min ingångsvinkel och dess avgränsningar ytterligare, men detta kräver dels en översikt över aktuell forskning dels en övergripande genomgång av *Selvmordsaktionen*.

Forskningsöversikt

Åtskilliga arbeten har ägnats åt Beck-Nielsen såväl som Baudrillard, men enbart undantagsvis har de båda sammanställts. När det väl hänt sker det ytligt, exempelvis då Beck-Nielsens konstnärspraxis påstås tidstypisk och därför sätts i relation till begreppen *hyperrealitet* och *simulacrum*.⁵ Det akademiska intresset för Beck-Nielsen centrerar sig kring hans mest välkända verk *Claus Beck-Nielsen (1963-2001) En Biografi*. Visserligen omnämns *Selvmordsaktionen* i stort sett alla arbeten, men då oftast både kortfattat eller som del av ett övergripande konstnärligt performanceprojekt kallat *The Democracy*, varifrån också verket *Suverænen* från 2008 utspringar.⁶ Undantagen är S. Nielsen och Iversen som ställer just *Selvmordsaktionen* i huvudsakligt fokus för sina undersökningar, möjligen eftersom bägge opererar utifrån en narratologisk utgångspunkt.

Arbetena om Beck-Nielsens författarskap i allmänhet fördelar sig efter tre spår: Køller, Huang m.fl. framhäver i dialog med konstteoretikerna Bürger, Foster och Bourriaud, Beck-Nielsen som representant för ett tvärestiskt (neo)avantgarde.⁷ Som motvikt härtill finns ett rent litteraturvetenskapligt spår, som försöker fastställa karakteristiska litterära strategier hos Beck-Nielsen. Helt-Haarder försöker t.ex. inskriva Beck-Nielsen i den självbetitlade epokala strömningen, *performativ biografism*, som utmärks av att utpräglade likheter mellan författare och

---

⁴ Både Stolzenbach och S. Nielsen drar t.ex. in Agamben, eftersom det finns en påtaglig begreppslig överensstämmelse mellan *Selvmordsaktionens Undtagelsestilstand* och Agambens *State of Exemption*. Se Simon L. Stolzenbach, *Modstand uden kamp*, speciale, det humanistiske fakultet, Köpenhamn 2009, s.35 ff. respektive Henrik S. Nielsen, "Selvmordsaktioner", i *K&K*, Holte 2008, s.142 f.

⁵ Julie B. Kølle, *Kortslutninger – metafiktio og avantgardestrategier hos Claus Beck-Nielsen og Pablo Henrik Llambiás*, Köpenhamn 2008, s.21 f.

⁶ Se bl.a. Solveig Gade & Laura L. Schultz, "Fra Buddinge til verdensscenen – Claus Beck-Nielsen og det grænseløse demokrati", i *Kritik* nr.172, Köpenhamn 2004.

⁷ Se Marianne P. Huang, "Mængden Nielsen – Del og helhed i Claus Beck-Nielsens værk", i *Kritik* nr.172, Köpenhamn 2004, och Kølle.

huvudperson används som estetisk grepp. Behrendt knyter Beck-Nielsen till det litterära greppet kallat *dubbelkontrakt*. Detta betecknar de fallen där ett verk presenteras som både faktiskt och fiktivt, varvid författaren slutar två sinsemellan motstridande läsningskontrakt med läsaren. Iversen knyter an till bägge föregående och identifierar ytterligare *återskrivning* som karakteristiskt grepp.⁸ Slutligen finns ett spår, representerat av bl.a. Stidsen, som riktar kritik mot Beck-Nielsens enträgna fokus på identitet och självviscensättning.

Baudrillard är vida omskriven och ägde på 90-talet den dubiösa titeln modefilosof, och ansågs av många som postmodernismens banerförare, ett epitet flera emellertid har ifrågasatt starkt.⁹ Hans tänkande har haft inflytande inom bl.a. sociologi, filosofi, medieteorier och konsumtionsteori. Essän *The Gulf War* intar en relativt tillbakadragen roll när hans övergripande tankar presenteras. Essän har huvudsakligen använts som startpunkt för att teoretisera över s.k. *postmodernt krig* eller *technokrig*, så bl.a. av Best&Kellner och Gane.¹⁰ Merrin placerar dock *The Gulf War* centralt, då han bemödar sig att formulera en praktisk användbar medieanalys utifrån Baudrillards verk.¹¹

Introduktion och överordnad genomgång av Selvmordsaktionen

För att läsaren ska kunna följa med i uppsatsens kommande resonemang torde en viss överblick över *Selvmordsaktionen*s komposition, berättarinstanser och språkliga stilarter fordras. Berättarens introduktion belyser många signifikativa drag, varför den citeras:

Den 1. januar år 2004 ifølge den gamle kristen-romerske tidsregning gik to danskere over grænsen til Irak. Iført jakkesæt og slips, bærende en metalkasse med påskriften ”The Democracy *destination*: Iraq”, vandrede de to mænd fra det kuwaitiske checkpoint gennem ørkenen i sandet under den

---

⁸ Se Jon H. Haarder, ”Til døden skiller jer ad – Claus Beck-Nielsen (1963-2001) – en posthum biografi”, i *Kritik* nr.168-69, Köpenhamn 2004, s.65 ff., Poul Behrendt, ”Dobbelkontrakten”, i *Kritik* nr.168-69, Köpenhamn 2004, s.49 ff., Stefan Iversen, ”Ekshibitionistiske selvudslettelser – Autoreception og genskrivning hos Jørgen Leth och clausbeck-nielsen.net”, i *Passage* nr.63, Aarhus 2010, s.48 f.

⁹ Kellner menar epitet är befogat, se Douglas Kellner, *Jean Baudrillard – From Marxism to Postmodernism and Beyond*, Cambridge UK 1989, s.60 ff. och Douglas Kellner, ”Introduction: Jean Baudrillard and the Fin-de-Millennium”, i *Baudrillard: A Critical Reader*, Douglas Kellner (red), Cambridge Mass. 1994, s.10 ff. Andra är emot, se Mike Gane, *Jean Baudrillard – in Radical Uncertainty*, London 2000, s.31 f., Paul Hagerty, *Jean Baudrillard – Live Theory*, London 2004, s.3 ff., William Merrin, *Jean Baudrillard and the Media – A Critical Introduction*, Cambridge UK 2005, s.3 ff.

¹⁰ Gane s.77-87, Steven Best & Douglas Kellner, *The Postmodern Adventure*, New York 2001, s.57-100.

¹¹ Merrin s. 9.

skærende irakiske vintersol mod det irakiske checkpoint. Deres navne var Nielsen & Rasmussen. De indførte Demokratiet i Irak.¹²

Under loppet av de följande fjorton dagarna besöker Nielsen tre irakiska städer och med hjälp av guiden och tolken Adnan anordnas åtskilliga möten med representanter för Iraks kulturella, politiska, ekonomiska världar, för att föra en dialog om demokratins möjligheter i Irak. Den medbragta metallådan rymmer bl.a. *Det Nomadiske Parlament*, ett tält-parlament, där *Demokratien* tänks äga rum.¹³ Nielsen är, utöver *Demokratins* förkämpe, även anlitad av den danska tidningen *Weekendavisen (WA)* för att i text och bild dokumentera sin resa. Resan slutar brått, då Nielsen mitt i en mening upphör att skriva i sin resedagbok och sedan försvinner ur berättelsen, för ett för läsaren okänt öde.¹⁴

Selvmordsaktionen som text betraktat, består av många olika element i form av utdrag ur till synes autentiska tidningsreportage, en resedagbok, en blogg på internet, mejlkorrespondenser, skisser, foton samt citat hämtade från nättidningar och inflytelserika tänkare mm. Alla dessa element är sammanfogade av den namnlöse berättarens kommenterande utvecklingar, stundom i form av hela kapitel, stundom i form av avsnitt eller en mening, och textens helhet kan närmast liknas vid ett collage. Berättaren kan således betraktas som en redigerande instans, som försöker utröna kronologin och kausaliteten i karaktären Niensens alster – resedagboken, reportage, blogg, foton samt skisser. Från en privilegierad och återblickande position, liknande den utövande historikerns, försöker berättaren strukturera och skapa mening i ett förflutit skede genom källmaterial och egna kommentarer.¹⁵

I al hast pakker europæerne Det Nomadiske Parlament sammen og hanker op i The Democracy. “Det er tid at komme af sted,” skriver Nielsen i sin artikel, “vaek fra universitetet, ud af Bagdad.” Men det er lettere sagt, skrevet og trykt i avisen, end virkelig gjort. Europæerne er fanget i deres egen medbragte fælde: folkestyret. “Og saa bryder det loes,” skrev Nielsen.¹⁶

---

¹² clausbeck-nielsen.net, *Selvmordsaktionen – Beretningen om forsøget på at indføre Demokratiet i Irak i år 2004*, Köpenhamn 2004, s.18. Hädanefters används beteckningen *Demokratien* till skillnad från demokrati i bred bemärkelse. Förmågan att se skillnad beror emellertid helt på betraktaren. Vad som äger rum i tältet kallas av Nielsen konsekvent *Demokratien* med versal. I övrigt lämnas karaktären Rasmussen obeaktad, och han nämns hädanefters endast när det är sträng nödvändigt.

¹³ Ibid. s.23.

¹⁴ Ibid. s.338.

¹⁵ Poul Behrendt, *Dobbeltkontrakten – en æstetisk nydannelse*, Köpenhamn 2006, s.307, Iversen s.58, S. Nielsen s.140.

¹⁶ clausbeck-nielsen.net s.282 f.

Berättaren innehar därmed taktstocken och disponerar över subjettens framdrift, och avgör därmed villkorlös tidpunkt, innehåll och längd för den andra röstens tal. Denna underordnade röst tillhör Nielsen, som alltså finns i utdragen ur resedagboken och reportagen. Texten har därmed två röster, som inte bara skiljer sig sinsemellan beträffande auktoritet, utan också i tid och rum och även genre. Den resande och rapporterade Nielsens textliga röst präglas överlag av omedelbarhet, tvivel och kaos, medan den historiserande berättarens röst karakteriseras av överblick, tankemässig stringens och behärskning. Den sistnämnde meddelar sin befintlighet i ett framtida Bagdad, närmare bestämt år 2025, och är följaktligen en explicit fiktiv instans.¹⁷

Det konstrueras alltså ett något egendomligt textligt universum. Den fiktive, framtida berättaren, intar en sträng historievetenskaplig position, språkligt såväl som metodologiskt, för att kritiskt förhålla sig till ett autentiskt material, Nielsens efterlämnade dokumentation.¹⁸ Berättarens besvär utvecklar sig steg för steg till ett öppet ifrågasättande av Nielsens trovärdighet. Avslutningsvis står läsaren därför inför en högst ovanlig situation: En till synes fiktiv berättare har, med positivistiska anspråk på sanning och objektiv kunskap, demonterat och avfärdat vederhäftigheten av vad som hittills har tagits för pålitlig och verklig dokumentation. Här är alltså själva beteckningarna fakta och fiktion bragt i tvivelsmål, och positiva benämningar gällande textens övergripande beskaffenhet ter sig oerhört svårförsvärbara.

Överväganden om teori och metod

Den förhärskande akademiska behandlingen av *Selvmordsaktionen* innebär enligt mig två brister, nämligen vidhållen kontextuell läsning och förbigånget innehåll. Ty medan forskningens tvärestetiska spår fokuserar på multikonstnären Beck-Nielsen framför författaren Beck-Nielsen, tycks det litteraturvetenskapliga spåret främst beakta rent narratologiska och formalistiska frågor.¹⁹ Givetvis är dessa inriktningar fullt möjliga att rättfärdiga. Utom all tvivel besitter Beck-Nielsen en förfinad känsla för det politiskt såväl som estetiskt kontroversiella. Hans estetisk-litterära tillvägagångssätt måste ses och läsas som ett rejält nybrott inom den danska kulturscenen. Likaså är

---

¹⁷ Ibid. s.26 och s.359.

¹⁸ Se ibid. s.196-202. Han begagnar likväl bl.a. noter och anger källor (ibid. s.31), och diskuterar källors trovärdighet ingående.

¹⁹ S. Nielsen bemärker också den kontextuella läsningen, medan han själv gör en narratologisk analys. S. Nielsen s.134-36.

hans ämnen politiskt sprängfarliga, då de typiskt inkluderar icke-införstådda individer, som följaktligen potentiellt utsätts för integritetsmässiga kränkningar.²⁰

En anmärkningsvärd konsekvens av den kontextuella och formalistiska forskningen är viljan att skilja mellan *faktiskt* och *fiktivt* eller i Beck-Nielsens fall *dokumenterad* och *dokumentation*. Forskningen redogör för att fakta och fiktion blandas och *med vilka grepp*, medan *betydelsen* eller *innehåll* av blandningen av det faktiska och det fiktiva lämnas därhän.²¹ Denna behandling kan endast kategoriseras som ett ytligt konstaterande av en dikotomi, som Beck-Nielsen tycks bemöda sig att radikalt ifrågasätta. I *Selvmordsaktionen* konstruerar han med flit en kontraintuitiv narrativ ram, där autentisk dokumentation förvaltas av en i framtiden befintlig berättare. Detta grepp fordrar mer än formalistisk redogörelse. Åtminstone försöksvis torde diskussionen förtjäna att lyftas en taxonomisk nivå tangerande en litteraturfilosofisk analys.

Iversens beundransvärt noggranna narratologiska analys åtar sig exempelvis inte större syften än att övergripande fastställa berättarens plats.²² I försöket att fastlägga berättarrollerna som antingen en homodiegetisk, två homodiegetiska, eller en heterodiegetisk berättare, visar han den narratologiska analysens beroende av den strikta dualismen mellan fakta och fiktion. Iversen slutsats beror nämligen ytterst på premissen att texten grundläggande tillhör endera dikotomiska kategorin.²³ Jag menar däremot att *Selvmordsaktionen* momentant bör frigöras fakta/fiktion-dikotomins ramar, om dess potential för ett ifrågasättande av just dessa ramar ska realiseras.²⁴ Ty diskussionen av innehållets budskap hindras effektivt såvida budskapets form *partout* värderas efter den måttstock som satts under debatt. En sådan tvärbromsande mekanism, där formmässiga aspekter avgör innehållets relevans för diskussion, vittnar om en ensidig syn på förhållandet form/innehåll.

Följaktligen är min utgångspunkt tills vidare att *Selvmordsaktionens* dokumentära verklighetsreferens är arbiträr, om än godtycket fungerar som ett medvetet använt estetiskt grepp.²⁵ Den skarpa dikotomiska åtskillnaden nöts därmed ut till en gråzon, med glidande övergång. Till

---

²⁰ Här tänker jag främst på *Claus Beck-Nielsen (1963-2001)* där Beck-Nielsen i grunden ifrågasätter den danska statens människosyn, samtidigt som han utnyttjar myndigheter såsom polis, socialtjänst, justitiedepartementet för en i realiteten "likgiltig" sak. Se *Claus Beck-Nielsen (1963-2001)*.

²¹ Stolzenbach iakttar själv samma problem och ser Gade&Schultz som ett utmärkt exempel härpå. Stolzenbach s.22.

²² Iversen s.57.

²³ Det sätts t.ex. a priori likhetstecken mellan den fiktive karaktären Nielsen och Claus Beck-Nielsen. Se *ibid.* s.56.

²⁴ I så måtto kan min metod kallas fenomenologisk. Liksom Husserl tillät sig sätta parentes kring frågan om existens, tillåter jag mig att sätta en preliminär parentes kring existensen av en tydlig fakta/fiktion-dikotomi.

²⁵ Så långt är jag överens med den hittidiga Beck-Nielsen forskning.

följd därav kan jag i motsats till den genomgångna forskningen anlägga ett huvudsakligen textuellt perspektiv, med fokus på resonemang framför form.

Den amerikanske historikern Hayden Whites arbete ter sig fördelaktigt för min valda ingångsvinkel. Med en metod inspirerad av litteraturkritiken försöker White överbygga klyftan mellan objektiv historieskrivning och fikcionaliserande mytfabulerande. Hans poäng är att historiografiska texter i form av narrativ prosa använder sig av fiktiva grepp i sin förmedling.²⁶ Således accepterar White ingen substantiell skillnad på *documents*, såsom exempelvis en reseskildring, och *literary texts*, alltså vanlig skönlitteratur. ”All stories are fiction” betraktas vanligen som Whites slagord.²⁷

Från Whites synpunkt är det underförstått att förmedling av fakta inte kvalificerar sig till kategorin objektiv dokumentation, eftersom allt inom texten i viss mån redan är såväl faktiskt som fiktivt.²⁸ Fakta är givet, men deras förmedling, vare sig påstådd objektiv eller subjektiv, innebär alltid *emplotment*, dvs. en fikcionalisering, varför det är förgäves att som Behrendt mödosamt kronologisera fram den ”ursprungliga” händelsen, eg. det dokumenterade, en entitet som antas existera kontextuellt.²⁹ White tillhandahåller således både en terminologi och en metodisk ryggrad som gör bekymret att hålla reda på dikotomin fakta/fiktion överflödig.

Dessutom anser jag att upplösningen av fakta/fiktion gynnar just sammanställningen av Baudrillards filosofisk/sociologisk essäer och Beck-Nielsen litterära. Eftersom bägge texter, på reciprokt vis, strävar att placera sig i gråzonen mellan fakta och fiktion, samtidigt som bådas resonemang också tycks ifrågasätta en dualistisk gränsdragning inom denna gråzon. Pga. sina högst påtagliga anspråk på empirisk referens, rör sig *Selvmordsaktionen* från fiktionen mot det faktiska. Baudrillards text tycks däremot röra sig från det faktiska mot det fiktiva. Ty emedan Baudrillards skriftliga praktik avspeglar hans teori, där verklighet i vanlig bemärkelse tycks upphävd, är hans skriftliga praxis inlindad i ett symboliskt nästintill aforistiskt språk.³⁰

För att uppsummera: Denna uppsats skiljer sig från övriga arbeten om Beck-Nielsen i allmänhet och *Selvmordsaktionen* i synnerhet, tack vare parentesens kring fakta/fiktion. Med utgångspunkt i ett

---

²⁶ Hayden White, *The Fiction of Narrative*, Baltimore 2010, s.230 och 273.

²⁷ Terminologi hämtat ibid. s.312. Citat hämtat ibid. s.xiii.

²⁸ Den slutsats som Behrendt m.fl. drar i deras Beck-Nielsen forskning blir från en White-anpassad läsning inte mycket mer än ett konstaterande av en redan formulerad teoretisk utgångspunkt

²⁹ White s.230 och 283. Se Behrendt 2008 s.306 ff.

³⁰ Willam Pawlett, *Jean Baudrillard – Against Banality*, Abingdon 2007, s.108. och Gane s.13. Det har tom. föreslagits att Baudrillard läses som sci-fi. Se Kellner 1994, s.14, s.17-18 och Paul Patton, ”Introduction”, i *The Gulf War did not take place*, Jean Baudrillard, Bloomington 1995, s.6.

textbegrepp inspirerat av White, som ser förhållandet mellan verkligt och dikt som en elastisk gråzon utan tydliga konturer och definitiva skiljelinjer, möjliggörs att betrakta *Selvmordsaktionen* icke-kontextuellt och sätta argumentativt innehåll framför form.

Baudrillard och kriget som aldrig ägde rum

Redan i samband med Vietnamkriget nekade Baudrillard ett krigs möjlighet att äga rum.³¹ Påståendet kan tyckas politiskt och etiskt kontroversiellt då det ytligt sett strider mot såväl sunt förnuft som empiri. I förordet till sin översättning noterar således Patton hur Baudrillard utsattes för oerhört hård kritik, som riktade sig mer mot *The Gulf Wars* titel än mot dess innehåll.³² Baudrillard är i själva verket mycket väl medveten om skeendens empiriska existens, och förhåller sig uteslutande kritiskt till sättet skeenden betecknas, presenteras och omtalas. I Gulfkrigets fall framlägger Baudrillard detta övergripande resonemang i tre självständiga essäer publicerade i den franska tidningen *Liberation*.³³

Den första essän, *The Gulf War will not take place*, kan betraktas som Baudrillards försök att förutsäga händelsernas gång. Baudrillard postulerar att det förestående kriget kommer äga simulacrets status, dvs. vara en sorts förvrängd och missvisande entitet.³⁴ Som begivenhet vill kriget inte leva upp till krig i gängse bemärkelse, varför Baudrillard föredrar beteckningen icke-krig.³⁵ Denna identitetskris för kriget är ett tidens symptom, emedan västerlandet trätt in i hyperrealitetens ordning. Detta innebär en ny logik där ett fenomenens simulacrum gör dess konkreta händelse överflödig. Den konkreta verkligheten får alltså se sig slagen av något ännu verkligare. Denna diagnostik av samtiden och analysen av ”verklighetens tillstånd” är kanske det viktigaste temat i Baudrillards tänkande.³⁶ För krigets del betyder det att hotet eller föreställningen om ett pågående krig är verkningsfullare än faktiskt krig.³⁷

Baudrillard iakttar ett västerländskt samhälle, som lider av akut längtan efter verklighet. Men ju större krav på det autentiska och omedelbara det ställs, desto större avstånd alstras till det

---

³¹ Se t.ex. Pawlett s.140 och Merrin s.82.

³² Patton s.15 f.

³³ Ibid. s.1.

³⁴ Se t.ex. Hagerty s.49 f. och Pawlett s.71 f.

³⁵ En variant av den mera generella termen: *Non-event*. Merrin diskuterar detta ingående s. 63-80. *Non-eventet* är begivenheten som i alla avseenden har underkastats hyperrealitetens logik.

³⁶ Baudrillard är realitetens filosof *par excellence*. Se Gane s. 34 ff.

³⁷ Baudrillard 1995, s.24

verkliga. Denna process betecknar Baudrillard med begreppet *implosion*. Verkligheten har raserats under sin egen vikt, emedan den inte är tillräckligt realistisk.³⁸ Medierna tillskrivs en nyckelroll i detta förlopp, eftersom det är genom dessa att händelser framställs som *vore* de verkliga.

Exemplifierat med Gulfkriget: Genom konstant ”live” bevakning, flyttas tittaren skenbart så nära kriget som möjligt, men:

”real time” information loses itself in a completely unreal space, finally furnishing the images of pure, useless, instantaneous television where its primordial function irrupts, namely that of filling a vacuum, blocking up the screen hole through which escapes the substance of events.³⁹

En intensiv medial bevakning leder inte till en förståelse av kriget, utan fungerar snarare som en avledning från det. Överflödet av information imploderar och blir dess motsats: disinformation.

Härmed tangeras en av Baudrillards poänger i sin andra essä *The Gulf War: is it really taking place?*, skriven under begivenhetens gång. Baudrillard anser sig nämligen bekräftad i sitt preliminära antagande. Vad media presenterar som *kriget* för den västländska publiken, är egentligen inget annat än ett rent medialt spektakel. Det som hävdar att vara *kriget* och därför av alla uppfattas som *kriget*, är ett renodlat simulacrum som har föga gemensamt med det fenomenet irakierna rent faktisk upplever på egna kroppar.⁴⁰ Helt i enlighet med hyperrealitetens väsen har logiken och geometrin vänts uppochner, således att det virtuella föregår det reella: ”the information [is] inventing the event”.⁴¹ Detta iscensatta spektakel utmärks av evinnerlig spekulation, då all information är försatt i en spiral av självreflektion. Oetiskt nog promoverar massmedia således icke-kriget som ett användbart politiskt medel. De har skapat och vidareförmedlat ett simulacrum som uppfattats som mer reellt och därmed överskyler den faktiska verkligheten på marken: ”the victory of the model, is more important than victory on ground”⁴² Baudrillard argumenterar följaktligen för att icke-kriget är ett värre fenomen än regelrätt krig:

[It] is a way of proving that time does not exist, that the other does not exist, and that all that matters is the model and the mastery of the model. [...] Clean war, white war, programmed war: more lethal than the war which sacrifices human lives.⁴³

---

³⁸ Ibid. s.28 och s.49.

³⁹ Ibid. s.31

⁴⁰ Ibid. s.30.

⁴¹ Ibid. s.48 respektive s.27 och s.50.

⁴² Ibid. s.55.

⁴³ Ibid. s.55 f.

I ett konventionellt krig finns ett ömsesidigt erkännande, s.k. *symbolic exchange*,⁴⁴ mellan de stridande parterna. Dessa accepterar nämligen varandra som fiender, dvs. medmänniskor som gjort sig värdiga en strid. Ett hyperreellt icke-krig, som enbart äger rum i den mediala sfären, dehumaniserar å andra sidan motståndaren. Då den konkreta motståndaren aldrig är medialt synlig fränkänns han den sista resten av människovärde, och görs därmed ovärdig och överflödig.⁴⁵ *Krigets* ytliga rädslor har försvunnit och eufemismen ”rent krig” har segrat, vilket enligt Baudrillard just är ändamålet: ”The real victory of the simulators of war is to have drawn everyone into this rotten simulation.”⁴⁶

Med kriget överstökat, konkluderar Baudrillard i sin avslutande essä *The Gulf war did not take place* just att inget krig ägde rum. Att det kastades bomber, och media framställde begivenheten som *kriget* räcker inte för Baudrillard, det krävs vinnare, förlorare och ett kroppsligt möte mellan dessa, som avgör varderas öde.⁴⁷ Poängen är att visa hur ironiskt det simulacrala icke-kriget förhåller sig till krig i vanlig mening:

Whereas everything becomes coherent if we suppose that, given this victory was not a victory, the defeat of Saddam was not a defeat either. Everything evens out and everything is in order: the war, the victory and the defeat are all equally unreal, equally non-existent. The same coherence in the irreality of the adversaries: the fact that the americans *never saw* the Iraqis is compensated for by the fact that the Iraqis never fought them.⁴⁸

Baudrillard jämför i en passage icke-kriget med en banal såpopera, som enbart förorsakar promotion av amerikansk militärteknologi, och iscensättning av Saddam Hussein som den arabiska världens hjälte.⁴⁹ Men detta resultatlösa simulacrum av ett krig är mycket mer än ironiskt, ty bakom simulacrets slöja döljer sig offren. Baudrillard betvivlar aldrig att irakierna har lidit och avlidit i stort tal. Icke-kriget är inget krig, det är en massaker, som Baudrillard uttrycker det: ”God save us from the illusion of war”.⁵⁰

---

⁴⁴ Enligt Pawletts utläggning: *Behaviours that demand a response*. Se Pawlett s.48. Se även Merrin s.12.

⁴⁵ Baudrillard 1995, s.43.

⁴⁶ Ibid. s.59.

⁴⁷ Ibid. s.61 f. och s.65.

⁴⁸ Ibid. s.82.

⁴⁹ Ibid. s.72 och s.30.

⁵⁰ Ibid. s.49 och 71 f.

Avhandling

Övergripande likheter mellan Baudrillard och Beck-Nielsen

Både till ämne och till syfte tycks de tvås texter lika. Bägges material utgörs nämligen av en samtida militär konflikt i Irak, Gulfkriget 1990-91 respektive Irakkriget 2003-2011. *The Gulf War* fungerar explicit som antidiskurs till en officiell framställning, men också Beck-Nielsens ärende kan uppfattas som en sådan, vilket enligt Kølle i så fall inte vore unikt.⁵¹ Trots sina väsensskilda och kontrastfyllda diskurser, strävar nämligen både berättaren och karaktären Nielsen efter att fastställa *sanningen* om Irak.⁵²

För att tydligt visa dessa antidiskursers argumentativa affinitet, är det nödvändigt att uppmärksamma ett av Beck-Nielsens estetiska grepp, som forskningen överlag noterar som utmärkande, nämligen frasens konkretion.⁵³ Behrendt argumenterar t.ex. för att Roland Barthes ökända påstående om ”författarens död” i *Claus Beck-Nielsen (1963-2001)* radikaliseras ad absurdum.⁵⁴ Barthes påstående är liksom Baudrillards givetvis uppenbart felaktigt, läst ordagrant, pga. bådas polemiska formulering. Således tycks Beck-Nielsen återuppliva Baudrillards provokativa budskap om Gulfkriget genom att faktiskt konkretisera dess tre huvudaspekter.

Beck-Nielsen övertar t.ex. Baudrillards argument om simulacralt krig när han byter ut krig mot *Demokratin*. Visserligen kan Nielsens intåg i Irak bokstavligen betraktas som *Demokratins* införande, men på en abstrakt nivå är det givetvis inte frågan om demokrati i gängse mening utan enbart om dess avbild. Den komplexa process, som utgör stommen i ett demokratiskt styrelseskick, har reducerats till ett transportabelt objekt kallat *Demokratin*, en reduktion som påminner om medias och militärens förvandling av krig till ”rent krig”. Lika litet som ett krig har ägt rum utan våldsam materiell konfrontation mellan två stridande parter, har demokratin införts i ett land när drygt 20 debattmöten hållits i dess namn.

Baudrillards andra argument riktade fokus på hur massmedia lyckades etablera en spektakulär iscensättning av krigets aktörer: sig själv och militären. I *Selvmordsaktionen* kan *Demokratins* införande likaväl betraktas som ett sorts medialt spektakel. Faktiskt är det just en av berättarens poänger att Nielsens *Demokrati*-strävan inte är ett rent idealistiskt projekt utan snarare en

---

⁵¹ Se Kølle s.52 f. Det syftas på *Claus Beck-Nielsen (1963-2001)*.

⁵² clausbeck-nielsen.net s.299. respeltive s.345.

⁵³ Se S. Nielsen s.138, Schultz&Gade s.43 f. samt Stolzenbach s.24.

⁵⁴ Behrendt 2008, s.84 och s.95.

självpromoverande dokusåpa.⁵⁵ Nielsen beskylls för att utnyttja sin roll som journalist till att inpränta den version av begivenheterna som är honom förmånligast. Beck-Nielsens konkretion av Baudrillards delargument består alltså i att kollektiven militär och massmedias roller läggs på en individ av kött och blod.

Baudrillards tredje argument baserades på vilka annorlunda resultat och konsekvenser ett förvanskat krig åstadkommer. Detta arguments ironiska aspekter bokstavligen Beck-Nielsen, när han låter berättaren redovisa hur strävandet efter *Demokrati* mynnar ut i anarki, hur demokraten Nielsen förlorar till sin egen tolks diktatoriska manipulationer,⁵⁶ och slutligen hur händelsernas konsekvens för alla parter är promovering: Nielsen såsom *Demokratins* hjälte för *WAs* läsare, tolken Adnan som lämplig presidentkandidat överför en irakisk offentlighet.⁵⁷

Det just avslutade avsnittet klarlägger grundläggande argumentativa likheter mellan Beck-Nielsen och Baudrillard. Det har dock förblivit en överordnad och förhållandevis ytlig genomgång, där likheter konstaterats och redogjorts för och inte analyserats och diskuterats på djupet. Nedan ämnar jag rikta större uppmärksamhet åt redan upptäckta temata, både angelägna samt inbegripande flera aspekter än behandlingen hittills låtit ana.

Hyperrealitet i Selvmordsaktionen

Som det framgick av genomgången av *The Gulf War* är idén om att (väst)världen befinner sig i ett hyperreellt tillstånd av fundamental betydelse för Baudrillard och de poänger han önskar presentera. Det hyperreella tillståndet kan sägas vara fonden framför vilken argumentationen om simulacra, implosioner, medial makt osv. ges utrymme och livskraft att spelas upp. Med andra ord vore det orimligt och missvisande att påstå att Beck-Nielsen står i tankemässig affinitet med Baudrillard, emedan det finns ett enstaka exempel på ett fenomen som kan tolkas som ett simulacrum.

Intressant nog tycks emellertid Beck-Nielsen ha bemödat sig att rent estetiskt skapa ett hyperreellt universum. Därmed förstärks deras resonemangs likhet, då inte bara begrepp återanvänds, tagna ur sitt sammanhang, utan också själva deras grundlag överförs. Det är med andra ord inte bara *Demokratin* som kan förstås som ett simulacrum, huvuddelen av framställningen av

---

⁵⁵ clausbeck-nielsen.net s.356.

⁵⁶ Ibid. s.147 respektive s.309 f.

⁵⁷ Ibid. s.277 ff. respektive s.53 och s.184 ff.

Irak 2004 påverkas av föreställningar som har blivit verkligare än verkligheten.

Den grundläggande konflikten i *Selvmordsaktionen* går ut på vilken föreställning som reglerar verkligheten: ”[der] er ingen faelles virkelighed i undtagelsestilstanden, ikke noget, der er mere sandt eller virkeligt end noget andet. En nyhedsudsendelse, et rygte, en droem eller et syn, alt kan vaere lige sandt.”⁵⁸ Nielsens personifierar denna schism: Från början idealistisk och med enveten tro på egna förmågor och *Demokratins* seger, anfäktas han bit för bit av ett fundamentalt tanke- och metodmässigt släktskap med det han säger sig vilja bekämpa. Denna dynamiska utveckling som äger rum i Nielsens uppfattning av verkligheten låter berättaren reglera sujetts framdrift, och således bör hyperrealitetens problematik ses som *Selvmordsaktionens* kärna.

Lite förenklat är Nielsens diskurs yttersta syfte att påvisa hur den amerikanskledda koalitionen och dess trupper lever i ett simulacrum av Irakkriget – en avbild som når den västerländska publiken genom media. Nielsen upprepar ständigt, i synnerhet i sina reportage, hur det finns två irakiska verklighetsfärer: Dels den sfär han själv tar del av, som betecknas *Undtagelsestilstanden*, och dels dess dikotomiska motsats: ”den normala” sfären, som finns bakom stridsvagnspansar, sandsäckar och skottsäkra västar.⁵⁹ Med andra ord: Den skyddade, begränsade och därför välordnade världen som koalitionen bebor och varifrån media rapporterar och sedan den oskyddade, gränslösa och kaotiska verkligheten som alla irakier vistas i och som Nielsen valt att verka i och dokumentera från.

Det er, som om de aldrig har vaeret i Irak. Som om de slet ikke kender det land, de – ifoelge rygterne, medierne, regeringerne – har besat og kontrolleret i de sidste ni maaneder. [...] Det lyder jo grotesk, skandaloest, endnu et eksempel paa militaerets uduelighed, naar det kommer til genopbygning og demokratisering!⁶⁰

Nielsen har sålunda genomskådat västerländsk förljugenhet och hyckleri och åtar sig att göra det som koalitionen och mediernas simulacrum täcker över: Införa verklig demokrati, dvs. europeisk *Demokrati*, och ge en verklighetsanknuten journalistisk bevakning. Utifrån föreställningen om två verklighetsskikt rättfärdigar alltså Nielsen sin idealistiska mission. Berättaren och Nielsen delar således föresatsen att kritiskt utröna sanningen om Irak år 2004. Jag kommer nedan återvända till

---

⁵⁸ clausbeck-nielsen.net s.301.

⁵⁹ Se t.ex. ibid. s.69-77.

⁶⁰ Ibid. s.206 f.

hur Nielsen och hans diskurs ställs i häftigt tvivelsmål, emedan berättaren så att säga granskar granskningen.

I praxis visar det sig emellertid svårare för Nielsen att upprätthålla denna självkonstaterade åtskillnad av verkligheter. Ty den europeiska *Demokratin* Nielsen förordar, präglad av tvivel, dialog och frivillighet, stöter på, för Nielsen, överraskande motstånd. I *Det Nomadiske Parlament*, (tält)rummet som konkret och bokstavligen ska möjliggöra dialog uppstår ideligen föga konstruktiva debatter. Utgångspunkten för diskussionerna är nämligen aldrig innehåll, utan föreställningar som dialogens respektive parter gör om den andras identitet och åsikt.

Vi slaar vores Nomadiske Parlament op, [...] og beder amaranerne hjaelpe os med at fylde den med betydning. [De] er med paa att forsoege at formulere et demokrati, men fundamentet maa vaere islam, ethvert argument begynder og slutter med Allah eller Imam Ali [...] I Amara er der ikke meget offentligt rum. [...] Hjaelp os! siger de, giv os penge, beskyttelse, fremtid. Hjaelp! Hvad kan vi goere?⁶¹

Simulacret föregår och definierar alltså själva fenomenet och dess innebörd. Kommunikationen äger rum på falska premisser och är därför i högre grad icke-kommunikation.⁶²

Nielsens vilja närs av en tvärsäker föreställning om en irakisk befolkning naturligt inställd på *Demokratin*, och är som sådan i samklang med koalitionen som förfäktar den absoluta och universella demokratin.⁶³ Å andra sidan bemöter irakierna den *Demokratipropagerande* Nielsen som allmän representant för västerlandet, medbringande tvivelaktiga fenomen som kapitalism, sekularisation, och västerländsk livsstil.⁶⁴ Samtidigt drivs Nielsen att successivt anamma ett slutet och principiellt osårbart beteende, dvs. anskaffa vapen, betala skyddspengar, och rikta sig mot självutnämnda representanter för irakierna och inte mot den ”autentiska” befolkningen. Det är alltså evident att Nielsens *Demokrati* knappast äger rum, eftersom det syndats mot dess egna premisser. *Demokratin* har blivit ett spektakel, en begivenhet med en skarpt definierad form, men tom på innehåll. Det som äger rum har med andra ord ingen anknytning till dess egen beteckning. Med

---

⁶¹ Ibid. s.139 f. Se också: s.46, s.103ff. och 189 f.

⁶² Typiskt för Nielsen utläggs citat som en *Demokratins* seger. Som berättar lakoniskt noterat är det bara ett fåtal gånger det överhuvud ges inblick i *Demokratimötena*. T.ex. ibid. s.44 ff. och s.62.

⁶³ Ibid. s.21 ff. och s.163.

⁶⁴ Ibid. s.67 och 95 f.

Baudrillard är det upplagt att betrakta detta som en non-event.⁶⁵

Trots Nielsens möda att med alla medel försöka markera avstånd till och frikoppla sig händelserna på det politiska makroplanet, dess demokratiuppfattning och dess metod, misslyckas han kapitalt: Europeisk *Demokrati* har förvandlats till amerikansk demokrati: ”in the eyes of the Iraqi people, you are exactly an american. [...] I know many people who would like to shoot you”.⁶⁶ Nielsen inser att enbart gradskillnader skiljer hans åsikt och projekt från det han sade sig kritisera. Slutligen har Nielsens ordning imploderat och numera råder rykten, spekulation och paranoia, medan intellektuell självrannsakan är obefintlig.⁶⁷

Egentligen har Nielsen varit på flykt från *Undtagelsestilstanden* också innan han alldeles greppar sin oerhörda naivitet. Det erinras hur Nielsens diskurs är underlagd berättarens kritiska kontroll, något som orsakar att Nielsens inkonsekvenser flitigt framhävs. Ett illustrativt exempel är Nielsens ständiga visiter på diverse nätcaféer, som enligt berättaren ter sig som undanflykter från *Undtagelsestilstanden* över i nätets virtuella universum. Nielsens längtan efter denna digitala verklighet, liknas med en religiös längtan efter en transcendent verklighet, sannare än den timliga tillvaron. Följaktligen betecknas nätcaféet ”Nielsens moské”. I detta samtidens hyperreella rum *par excellence*, står Nielsen i kontakt med familj och arbetsgivare, en verklighet och två relationer han förmår överblicka och kan kommunicera smärtfritt med.⁶⁸ Denna verklighet ges följaktligen prioritet framför *Undtagelsestilstanden*. Ett tecken som stärker intrycket av hur förgäves Nielsens föresats att villkorlösöst verka på irakiska premisser ter sig. Baudrillard påpekar i en senare publicerad essä:

The question is not whether one is for or against war, but whether one is for or against *the reality of war*. Analysis must not be sacrificed to the expression of anger. It has to be directed in its entirety against reality, against manifestness – here against the manifest reality of this war.⁶⁹

Den politiska/moraliska frågan om Gulfkriget kräver ett filosofiskt ställningstagande innan den besvaras. Läses Nielsens kritiska diskurs och praxis i citatets kontext, polemiserar han endast mot koalitionen politiskt/moraliskt felaktiga tillämpning av idén om en universell demokrati. Nielsen

---

⁶⁵ *Demokratin* som en begivenhet som tas för verklig, men inte är det, står klart då det avslöjas hur den överlevt pga. ett avsevärt antal mutor. Se *ibid.* s.289.

⁶⁶ *Ibid.* s.256. Se också s.282.

⁶⁷ *Ibid.* s.280 f. och 303.

⁶⁸ *Ibid.* s.62, s. 65 och s.88.

⁶⁹ Jean Baudrillard, *The Illusion of the End*, Cambridge UK 1994, s.63 f.

ser således koalitionen fördärva ett fenomen, men blundar samtidigt för att fenomenet är fördärvat i sig. Berättaren spelar således Baudrillards roll när han framhäver hur Nielsen i sin moraliska/politiska kritik helt försummar en filosofisk rannsakan av en universell demokratis realitet såsom fenomen.

Mediala perspektiv i Selvmordsaktionen

Ett av den hyperreella verklighetens symptom är enligt Baudrillard, att kommunikation tilläggs väsentlighet i kraft av dess inträffande och inte dess innehåll: "Information is like an unintelligent missile which never finds its target [...] it knows not where it lands and perhaps its mission is not to land but, like the missile, essentially to have been launched."⁷⁰

Ett av *Selvmordsaktionens* väsentliga tematiska stråk, avspeglar denna mediala logik. På alla tänkbara nivåer i texten visas den latent maktpotentialen i förmedling av information. Det erinras exempelvis hur Nielsens kritik av koalitionen föranleddes av en enligt honom missvisande medial bevakning, liksom även non-kommunikation var avgörande för *Demokratin*s status som non-event.

I avsnittet ovan fokuserade jag på hur berättaren framhäver Nielsens naivitet i förhållande till en hyperreell värld av simulacra. Berättarens kritik av Nielsen överskrider dock denna aspekt. Ty att Nielsen förvanskar *Demokratin* och för irakierna presenterar den som en väsentlig begivenhet, är mindre problematisk i förhållande till *hur* Nielsen förmedlar situationen medialt.⁷¹ Det etiskt klandervärda i att bedra ett fåtal irakier är mindre betydelsefullt än att oetiskt agerande skyls över genom estetisk inpackning.

Enligt berättaren tyder Nielsens tveksamma bruk av media på en opportunistisk syn på världen. Berättaren strävar efter att visa hur Nielsen genom ett skönmåleri av empiriska händelser ställer sig själv i ett gynnsamt ljus för *WAs* läsare. Iakttagande historiografisk precision jämför berättaren Nielsens anteckningar med hans reportage:

Artiklen findes også som en skitse i noteshæftes, måske nedskrevet undervejs, i kampens hede, i al hast under flugten i bilen på vej til Bagdad. I avisen er den ene side af sagen, det interne opgør mellem Nielsen og Rasmussen, gået tabt eller slet og ret skåret ud, så at europæerne i læsernes øjne stadig

---

⁷⁰ Baudrillard 1995, s.42

⁷¹ Jmf. Baudrillards likadana resonemang ovan.

fremstår som en enhed, hvis historie afvikler sig i en bevægelse I noteshæftet er begge sider af sagen endnu udtalt, eller i hvert fald antydet.⁷²

Denna metod visar mycket åskådligt hur Nielsen agerat naivt samt hur han iscensatt sin insats. Ty medan resedagboken överlag vittnar om en individ som bara motvilligt tillstår egen naivitet, skryter reportagen om *Demokratins* succé samtidigt som koalitionen inkompetens smädas.

Då reportagen författas på nätcaféer, Nielsens kvasireligiösa rum, är hyckleriet alldeles uppenbart. Nätets (hyper)reella andrum skapar potential för att iscensätta framgång i den kaotiska verklighet han själv är oförmögen att vistas i. Som *WAs* korrespondent meddelar Nielsen således själv simulacra.⁷³ Berättaren speglar i så måtto den diskurs Nielsen begagnade gentemot media och deras sanningsanspråk i förhållande till händelserna i Irak.

Det har tidigare nämnts hur berättaren intar en roll som påminner om Baudrillards. Också Baudrillard kritiserar ju massmedial bevakning för att skyla över Gulfrigetets rädslor för irakier av kött och blod. För Baudrillard får den mediala förmedlingen av simulacra emellertid inte uppfattas som medveten manipulation.⁷⁴ Berättaren postulerar dock enträget Nielsens självviscensättande avsikt: ”Fotografiet er foremålet med handlingen, det, der har lignet dokumentation, bliver pludselig iscenesat dokumentation.”⁷⁵ Berättaren tycks dock misstaga sig i detta fall, emedan flertalet faktorer inte talar för att *Demokratins* potential för självpromovering föresvävat Nielsen.⁷⁶

Närmast förhåller sig besväret att förmedla och dokumentera *Demokratins* storartade framgångar omvänt proportionellt med Nielsens växande insikt i dess felkalkylerade upplägg. Iscensättning är således en reaktiv åtgärd, vidtagit i syfte att dölja ett personligt misslyckande för tidningspubliken. Även om all information regleras av berättaren skönjer läsaren hur skillnaden mellan åsikter, tvivel och stämningläge i reportagen och resanteckningarna accelererar mot resans slut, liksom antalet av tagna kort växer dramatiskt och deras innehåll skiftar. Som Nielsens uttrycker: ”Billederne! Sagde jeg, - det er billederne, der goer det helt virkeligt, vi er noedt til at have nogle billeder!”⁷⁷

Baudrillard nämner i *The Gulf War* hur irakiern till skillnad från västerlänningen besitter en påfallande klarsynhet i förhållande till den mediala bilden och dess makt: “[T]hese cynics alone are

---

⁷² clausbeck-nielsen.net s.197.

⁷³ Se också ibid. s.154.

⁷⁴ Strävan efter realitetens förverkligande är en systemisk, strukturell impuls. Se Merrin s.83 f.

⁷⁵ clausbeck-nielsen.net s.319. Se också s.314.

⁷⁶ Vilket berättaren till och med medger på slutet. Se ibid. s.354.

⁷⁷ Ibid. s.317.

right about information when they employ it as an unconditional simulacrum. We believe that they immorally pervert images. Not so. They alone are conscious of the profound immorality of images.”⁷⁸ Detta något paradoxala tillstånd där simulacrets upphovsman är mindre medveten om simulacret än dess mottagare, är ett generellt villkor i *Selvmordsaktionen*.

Hatam Al-Auqaily [...] spurgte i hvert fald, om vores Demokrati ikke bare var endnu en brik i spillet mellem USA og Europa, og Irak altsaa bare endnu en tilfaeldig skueplads for iscenesaettelsen af den amerikanske og europaeiske identitet, vores selvbillede,⁷⁹

Också Adnan har på förhand genomsådat *Demokratins* grundläggande karaktär av dokusåpa. Som följd av sin förmåga att dechiffrera den simulacrala mekanismen väljer Adnan att utnyttja *Demokratins* potential för medial bevakning och Nielsens godtrogenhet som sprängbräda för en egen presidentkandidatur. Adnan utger sig för att stödja Nielsen och hans *Demokratiska* föresats, och bemödar sig därför på att anordna åtskilliga möten med medieverksamheter och journalister.⁸⁰

Adnan delar emellertid knappast Nielsens demokratiska vision, varvid den ytterst delikata situationen uppstår att en diktatorisk benägen individ agerar som avgörande och outhärligt medium i en demokratisk dialog.⁸¹ Ty som konsekvens av allt mer växande misstänksamhet från Nielsens sida, har Adnan avslöjat sina diktatoriska ambitioner och sitt förflutna som irakisk oljemagnat. Given sin språkliga förmåga och kulturella bekantskap, omskakas den ursprungliga rollfördelningen varvid den ”medierande” blir den ”medierade” och vice versa:

[H]vad er det han ser? Er det to europaeiske udsendinge paa rundtur i Bagdad med deres lokale chaffoer og tolk? Eller er det tvaertimod en irakisk presidentkandidat, der netop er vendt hjem fra en kampagne i provinsen med sine to europaeiske spindoktorer?⁸²

Nielsens misstänksamhet gentemot Adnans tolkvärv föregrips givetvis av berättaren som tar episoden i anspråk för att skildra Nielsen som en nyttig idiot. Det är överlag ett utmärkande drag för *Selvmordsaktionen*, att all delgiven information och varje förmedlingsinstans blir föremål för kritik

---

⁷⁸ Baudrillard 1995, s.47. Hyperrealiteten bör förvisso uppfattas som ett västerländskt missöde.

⁷⁹ clausbeck-nielsen.net s.56. Jmf. med Baudrillards påstående om en västerländsk identitetskris.

⁸⁰ Ibid. s.104, s.144, s.245.

⁸¹ Nielsen är därmed principiellt sett inkapabel att föra en fri, oberoende debatt med den irakiska befolkningen. Han avslöjar själv sin okunnighet i arabiska: Ibid. s.30 f.

⁸² Ibid. s.276. Motsvarande talar Baudrillard om att den maktfulle (USA) blir den svages (Iraks) gisslan. Se Baudrillard 1995, s.26, s.66 och s.71.

och granskas ifråga om pålitlighet. Denna strävan efter *sanningen* radikaliseras stegvis – först betvivlar Nielsen västerländska massmedia, sedan avfärdar berättaren den mediekritiske Niensens journalism – med allt större anspråk på absolut visshet. Till slut uppstår frågan om inte den Nielsenkritiske berättaren själv torde vara objekt för granskning. Berättaren står explicit mellan begivenheten i Irak och läsaren, och reglerar därmed deras växelverkan. Det verk, vars röst han förkroppsligar, är själv ett medium. Denna fråga utgör grunden för följande avsnitt.

Selvmordsaktionens fabulerande berättare

Rörande Beck-Nielsens estetiska tillvägagångssätt, tycks han huvudsakligen vända sig till överexponering för att framföra sitt verks argumentativa innehåll. Ovan betecknades konkretionen ad absurdum som vägledande princip, men också upprepning ad infinitum används flitigt, vilket Beck-Nielsens ideliga kopierande av förmedlingsinstanser vittnar om. Huruvida Beck-Nielsens poäng med det nitiska sanningssökandet kan belysas med absurditetens logik är emellertid upp till bevis.

I själva verket består *Selvmordsaktionen* av en begivenhetsskildring med en monströs genealogi. Under åkallan av absolut sanning har en mängd olika intressenter på varsitt sätt transformerat skildringen om *Demokratin* och dess resultat. Kvar finns ett textderivat av ett textderivat av en muntlig översatt dialog, dvs. en tveksam och med all sannolikhet bristfällig återgivning. Ju större avståndet blir till den ursprungliga empiriska händelsen, desto mer verklighetstroga hävdas dock skildringarna vara.

Som genealogins första länk torde antagligen Adnan i störst utsträckning ha påverkat återgivningen av skeendet, då han både guidar och tolkar åt Nielsen: ”han er mediet, uden ham bliver der slet ingen samtale.”⁸³ Emellertid bemödar Adnan sig knappt att rättfärdiga sin tillförlitlighet, berättigad av sin naturgivna auktoritet i eget hemland: ”I know Iraq, I was born in Iraq.”⁸⁴ Berättaren däremot, i tid och rum fjärran från händelserna, bemödar sig mest av alla att framhäva sin versions vetenskaplighet och att styrka sin egen diskurs trovärdighet. Språkbruket är därför fyllt med historiografiska dygdord såsom ”antagelig”, ”formodentlig”, och fraser liknande

---

⁸³ clausbeck-nielsen.net s.33.

⁸⁴ Ibid. s.286. Han är emellertid flykting sedan åratat, ibid. s.31.

”vi ved selvfølgelig ikke”. Retrospektiva eftertænkninger, dvs. spekulationer, döljs tarvligt bakom tvivlens och de skenbara omvärderingarnas slöja.⁸⁵

Enligt Baudrillard karakteriseras medierna av att inte ha tillgång till händelsen, varför de tvingas att spekulera: ”everything which is turned into information becomes the object of endless speculation”. I *Selvmordsaktionen* institutionaliserar och automatiserar berättaren denna spekulation i oerhörd grad.⁸⁶ Strängt begränsad till Nielsens anteckningar och reportage, spekulerar han konstant, och föreslår tolkningar och suggestioner.⁸⁷ Slutligen är dock bara tomhet kvar – en regelrätt implosion har ägt rum:

Denne afsløring burde jo nok have ført borgerne på Nielsens tid til en erkendelse af, hvad det i virkeligheden er for en uhyggelig og altdominerende størrelse, der gemmer sig bag det sidste slør, længst ude for enden af alle konspirationsteorier: Intet.⁸⁸

Enligt den logik och det prejudikat som texten själv etablerar, finns det mycket som talar för angelägenheten av att ifrågasätta berättarens diskurs. Detta ämnar jag genomföra nedan, och tar då Whites idé om *emplotment* till hjälp.

I grund och botten är Whites övergripande syfte med sitt arbete att visa hur vilken prosaburen berättelse som helst inte förmår att presentera fakta objektivt. Ty även om en berättare verka sträva efter en icke-fiktiv diskurs, tillåtas ändå vissa litterära grepp. Typiska fikionaliseringar räknar arketyper, analogier och andra åskådliggörande tekniker som underlättar läsarens instinktiva förståelse av en karaktär eller ett skeende.⁸⁹ För White är den effektivaste fikionalisering utan tvekan fabelns uppläggning, dvs. berättelsens *emplotment*. White identifierar fyra generella och i princip tidlösa fabler som används inom narrativ historieskrivning, motsvarande litteraturens klassiska genrer: Romans, tragedi, komedi, satir. Identiska fabler decimerar i slutändan nyansskillnader, samtidigt som schematisk och strukturell förståelse befrämjas. Fakta dikterar nämligen inte fabeln, utan denna anpassar fakta till en allmän och normativ schablon.⁹⁰

---

⁸⁵ Se t.ex. *ibid.* s.25 och s.116.

⁸⁶ Baudrillard 1995, s.41.

⁸⁷ Se i synnerhet clausbeck-nielsen.net s.119-128 och s.340-353.

⁸⁸ *Ibid.* s.353.

⁸⁹ T.ex. associerar berättaren Nielsen&Rasmussen med Shakespeares *Rosenkrantz&Guildenstern*. *Ibid.* s.119.

⁹⁰ White s.xx och s.230 ff.

Mitt syfte och uppsatsens begränsade utrymme förordar att berättarens diskurs i *Selvmordsaktionen* främst utläggs som en *emplotment*-praxis och mindre att fabeln detaljgranskas för att kategoriseras i full enlighet med Whites teori.⁹¹

Selvmordsaktionen och *The Gulf War* argumentativa likhet, som konstaterades i ett tidigare avsnitt, visar sig vara svår att skilja från varderas materials likartade karaktär. Nielsens mission respektive *Operation Desert Storm*, kan förtätas till samma fabel: en nordgående, kortfattad, fort överstökad västerländsk intervention i Irak, utan synbara konsekvenser. Misstänksamheten retas när samma fabel identifieras hos en tredje entitet: Den amerikanskledda invasionen av Irak 2003, *Operation Iraqi Freedom*. Att dessa fabelaktiga likheter inte är godtyckliga står klart då *Selvmordsaktionen*s berättare ständigt jämför begivenheternas tilldragelser, för att skänka relevans och historisk tyngd åt Nielsens handlingar.⁹²

T.ex. bör Nielsens intågsscen egentligen läsas som en transkription av det kompletta antiklimax som uppstod med koalitionen invasion 2003. En förhoppningsfull idealism möter intighet, förundran och likgiltighet. Den självuppskrivade signifikansen kontrasteras mot avsaknaden av det irakiska folkets uppslupna välkomst av befriarna.⁹³ Senare skildrar berättaren hur ett trivialt missförstånd mellan Nielsen och Rasmussen eskalerar till bråk. En episod som associeras med ett parallellt förlopp där språklig oförmåga orsakar en konfrontation, som lätt kunnat undvikas, mellan koalitionsstrupper och irakiska invånare.⁹⁴ Slutligen jämför berättaren Nielsens övertagande av ett förfallet irakisk hus, med koalitionen praxis att i alla avseenden upprepa den förre makthavares beteende. Detta är helt centralt i verket, emedan det tydligt illustrerar hur Nielsens själv praktiserar det han kritiserar. Äntligen inser Nielsen sitt hyckleri.⁹⁵

En fattig shiamuslim, der ser supermaend invadere sit land og udraabe Friheden og befri ham for hans datter, 'collateral damage', og inden han naar at faa den doede i jorden, eller hvor de nu goer af dem, saa kommer Demokratiet fra en lidt anden, men lige saa fjern bedre vinkel og besaetter hans hus. [...] hans datter er doed, hvad skal han med Demokratiet?⁹⁶

---

⁹¹ T.ex. som en variation över en klassisk tragisk fabel, med hjältens utveckling i de tre steg *hybris, ate, nemesis*. Iversen ser fabelmässiga likheter med "den moderna förlustberättelsen". Se Iversen s.59.

⁹² Bemärk vänligen tonen i intågsscenen, som ryker av önskan om världshistorisk väsenlighet.

⁹³ clausbeck-nielsen.net s.29.

⁹⁴ Den brittiska armén förutsätter pga. språkförbistring felaktigt att en demonstration är riktad mot dem. En kritikpunkt Nielsen inte skäms för, på trots av egna okunskaper i arabiska. Se *ibid.* s.147-168.

⁹⁵ Nielsen har häftigt kritiserat hur befriarna direkt upprepar det förtryck som angavs som krigets huvudskäl.

⁹⁶ *Ibid.* s.264.

Successivt växer suggestionens kraft och berättaren har till slut lyckats övertyga läsaren om att Nielsen utfyller koalitionen roll. Från första stund ställs han inför identiska dilemman, där nitisk demokratisk idealism konfronteras med pragmatisk maktpolitisk nödvändighet. Liksom han besitter samma förmättna attityd förbunden med föreställningen om att företräda mänsklighetens universella natur.⁹⁷ Faktiskt kan ytterligare sammanfall av roller urskiljas. Adnan jämförs exempelvis explicit med en viss Chalabi, en amerikansk protegé, som går efter makten med koalitionen stöd. Rollen som slug cyniker, som tjänar sina maktgiriga syften genom andras idealism, delas dessutom med Saddam Hussein.⁹⁸

Detta synnerligen intrikata och tankeväckande mönster, beträffande händelseförlopp och rollfördelning, ger mig enligt Whites teorier fog att påpeka berättarens hyckleri. Ty hans nitiska kritik av Nielsen och dennes praxis drabbar honom själv. Liksom alla andra medierande instanser i *Selvmordsaktionen* förmedlar berättaren själv simulacra.

Baudrillard, berättaren och claus-becknielsen.net

Med avsnittet ovan skönjas den efterfrågade absurda poängen. Ty i omvänd taxonomi har tre mediala fall inpräntat läsaren att påstått faktiska informationer är simulacrala fiktioner, från massmedial bevakning, till reportagejournalistisk bevakning, till historiografisk narrativ. Instinktivt ordnas vanligtvis dessa medieformer hierarkiskt i fråga om pålitlighet, relevans och aktualitet, men i sin definitionsprincip är de likartade, och de bör därför också betraktas som jämbördigt problematiska.⁹⁹ Den påstått giltiga dikotomiska åtskillnad på fakta och fiktion, vad information och dess förmedling anbelangar, tycks upphävd. Kvar finns enbart osäkerhet, paradox och absurditet. Inledningsvis noterades hur *Selvmordsaktionens* omedelbara beskaffenhet väckte osäkerhet. Intrycket är endast förstärkt efter slutförd läsning.

Beck-Nielsens ställer nämligen läsaren inför en basal paradox i kraft av sin uppiktade berättares skildring. Liksom Baudrillard, förordar berättaren skepsis gentemot *bilden*.¹⁰⁰ Men kritiken av den fiktiva bilden, blir själv en bild, då han försöker rätta till och ge den slutgiltiga

---

⁹⁷ Se *ibid.* s.66, och s.321.

⁹⁸ clausbeck-nielsen.net s.111 och Saddam anföll Kuwait och hoppades att USA inte ville äventyra en viktigt allianspartner gentemot Iran, för att försvara Kuwaits suveränitet. Se Baudrillard 1995, s.38 och 57 f.

⁹⁹ Således radikaliseras Baudrillard, eftersom han enbart diskuterar massmedia. Baudrillard ser dock massmedia som det nyaste skottet på stammen och öppnar därmed för de gradskillnader, som Beck-Nielsens tycks antyda mycket enträget med *Selvmordsaktionen*. Se Baudrillard 1995, s.49.

¹⁰⁰ Jmf. t.ex. Baudrillards citat, citerad alldeles i början.

förklaringen.¹⁰¹ Tas således berättarens skildring för sanningsenlig, ger man vika för hyperrealiteten genom att lita på simulacret. En inkonsekvens då samma diskurs just docerar mot en sådan naiv inställning. Ses skildringen däremot som fiktiv, upphävs dess egen relevans och kritiska potential, emedan skildringens sanningsanspråk bedöms godtyckligt och betydelselöst. Följer man alltså berättarens anvisningar och läser hans skildring som verklighetstrogen, får fiktionen kategori av fakta, och blir verkligare än verkligheten. I så måtto kan Beck-Nielsens förehavande formuleras: att i text fixera hyperrealiteten i hela dess absurditet.

Beck-Nielsen tycks därmed dela Baudrillards filosofiska avsikt. Detta kan tyckas märkligt när det framförallt är *Selvmordsaktionen* berättare som liknar Baudrillard. Det föreslogs bl.a. ovan att berättaren med sin kritiska distans gentemot Nielsen utfyller den roll Baudrillard spelar i *The Gulf War*. För att belysa denna fråga närmare, är jag tvungen att beakta den hittills obeaktade och något oklara titeln - *Selvmordsaktionen*.¹⁰²

I sin diagnostik av den hyperreella samtiden förslår faktiskt Baudrillard självmordet som det ultimata medlet för motstånd. Endast det som förmår utmana hyperrealiteten så fundamentalt att den krackelerar, hotar dess ordning. En sådan strategi måste påminna hyperreell medvetenhet om ett tillstånd som är empiriskt konstaterbart och i grund och botten renat från simulacrala föreställningar. Just självmordet menar Baudrillard passar in i denna beskrivning. I ett avsnitt ovan beskrevs hur icke-kriget fränkände krigande sin mänsklighet, ifall de dödades som föremål framför som människor. För att bryta denna logik måste den som berövats sin värdighet som människa, påvisa den mänskliga dödens potenta funktion. Självmordet är således det definitiva svaret på ett system som förordar och iscensätter dödens uteslutning.¹⁰³

Berättarens diskurs tjänar på att ses i detta ljus, eftersom han hävdar att utmana de simulacrala förhållanden som råder. För att fullfölja denna föresats måste dess egen existens alltså ifrågasättas, dvs. ta död på sig själv. Självmordsaktionen är således (också) berättarens, emedan han överflödiggör sig själv och sin diskursiva verksamhet.

Detta resonemang som avslöjar en subtil form för hyckleri, drabbar emellertid även Baudrillard. Ty samtidigt som Baudrillard häftigt kritiserar tilltro till spektaklet, försöker han själv

---

¹⁰¹ Se också Iversen s.62.

¹⁰² I texten föreslås att resan är en självmordsaktion i sig. clausbeck-nielsen.net s.20. Behrendt menar titeln betecknar ett brutet dubbelkontrakt, som dödligt drabbar Nielsen. Se Behrendt 2008, s.312 ff. Slutligen menar S. Nielsen titeln syftar på demokratins självmord. Se S. Nielsen s.144.

¹⁰³ Merrin s.103 och Pawlett s.66 ff.

med spekulativa uttalanden om begivenheten att förklara den definitivt.¹⁰⁴ Baudrillard svarar därmed inte på sin egen uppmaning till motstånd. Istället har han skapat sig en till synes säker teoretisk position varifrån han kan rikta kritik. En position byggd på en förståelse av en begivenhet, vars verklighet han samtidigt bedömer omöjlig att greppa. I rollen som kritisk instans, inte bara uppträder *Selvmordsaktionen* berättare mycket likt Baudrillard i *The Gulf War*, utan kopierar till och med hans misstag.

Hittills har en påfallande aspekt av *Selvmordsaktionen* lämnats helt obeaktad, nämligen frågan om författaren. Tills nu har jag postulerat att den författarverksamma individen som tidigare kändes under namnet Claus Beck-Nielsen också är detta verks författare. Enligt omslaget innehar emellertid en url – claus-becknielsen.net – författarnamnet.

Att förfäktat en berättares självmord är lika paradoxalt som att förfäktat en digital entitet som *Selvmordsaktionen* författare. För givetvis är författarinstansen claus-becknielsen.net en konstruktion, med en författare av kött och blod bakom, liksom också påståendet om en fiktiv berättares självmord är meningslöst. Dessa två iakttagelser understryker hyperrealitetens radikala absurditet och indikerar att gränsen för ”verkligare än verkligt” har nåtts.

Passande nog är Beck-Nielsens ärende ironiskt. Ty argumentet ovan att berättarens självmord också drabbar Baudrillard, betyder att Baudrillard resonemang har omöjliggjort sig självt.¹⁰⁵ Ironin uppstår emedan Beck-Nielsen med sitt framhävande av Baudrillards självdestruktion, också påvisar hans teori och methods livskraft. Typiskt nog har Beck-Nielsen således använt ett argument mer konsekvent än dess upphovsman förmår. Baudrillard tycks med sitt arbete nämligen vilja agera katalysator för den logiska filosofins sammanbrott.¹⁰⁶ En utmaning av normativ intuition och logik kräver emellertid en ståndpunkt bortom dessa system. Ett system Baudrillard själv begränsas av. Baudrillards teori behöver med andra ord en distansering Baudrillard själv inte lyckas erbjuda.¹⁰⁷

Tack vare sitt huvudsakligen logiska resonemang krävs Baudrillard på ett klart ställningstagande, varigenom distansen till det diskuterade hindras. Beck-Nielsen har däremot ställt sig i den exemplariska punkten, var han pga. radikal distans undviker kravet på en definitiv tolkning av sakernas tillstånd. Denna distans understryker Beck-Nielsen genom att ideligen undergräva befintliga utgångspunkter för återberättelsen av *Demokratin* och dess resultat. Beck-Nielsen har

---

¹⁰⁴ Han postulerar således att krigets mål var att inordna ”islam” under en ”New World Order”. Baudrillard 1995 s.83 ff.

¹⁰⁵ Minns att Baudrillard förhåller sig kritisk till hyperrealitet.

¹⁰⁶ Se t.ex. Gane s.11, Hagerty 7 f. samt Pawlett s.3.

¹⁰⁷ Se Gane s.32 f. som för belägg hänvisar till Baudrillard 1994, s.15 f. Se också Merrin s.95 och s.98 f.

diktat författaren claus-becknielsen.net som lyser med sin brist på kroppsliga och textliga frånvaro.¹⁰⁸ En frånvaro som enligt Behrendt tillskänker en sorts författarstatus åt *Selvmordsaktionen*s fiktiva berättare, emedan tillgången till Nielsens källor och påstådd historievetenskaplighet, räcker för en skaplig författarimitation.¹⁰⁹ När dennes mytfabulerande slutligen avslöjats, möter emellertid intigheten läsaren som förgäves måste fråga sig vem som bär ansvaret för berättelsen.¹¹⁰

Sammanfattning

Jämfört med varandra uppvisar författaren Beck-Nielsens verk, *Selvmordsaktionen*, och filosofen Baudrillards essä *The Gulf War*, ofrånkomliga motsvarigheter, och jag betraktar därmed mitt syfte för uppfyllt. Inte bara finns det anmärkningsvärda likheter beträffande empiriska omständigheter, fabeluppläggning samt rollbesättning, utan även ifråga om resonemang och metodisk tillgång.

Baudrillard formulerar t.ex. idé och teoretiska ramar för Beck-Nielsens estetiska tillvägagångssätt med orden: ”Exacerbation: things must be pushed to the limit where, quite naturally, they collapse and are inverted.”¹¹¹ På flera textliga nivåer har det således iakttagits hur Beck-Nielsen obönhörligt låter händelser utspela sig tills de rasar under sin egen logiks tyngd, och förvandlas till sin motsats, dvs. imploderar. Folkvälde blev till pöbelvälde, historisk sanning blev till historisk ovisshet. Också Baudrillards termer *hyperrealitet* och *non-event* och hans analys av (mass)medial inflytelse har framgångsrikt belyst och skapat underlag för en produktiv läsning av *Selvmordsaktionen* och åtskilliga av dess aspekter.

Beck-Nielsen har hört och besvarat Baudrillards upprop som citerades inledningsvis; *Selvmordsaktionen* har ”aldrig ägt rum”. Givetvis finns berättelsen till, bokstavligt talat, men framför att sanningsenligt referera till en autentisk begivenhet, är dess existens simulacral. En sådan läsning berörs inte av en nätadress som författaren, en framtida berättare eller en iscensatt karaktär som Nielsen, utan erbjuder snarare en förklaring härav.

---

¹⁰⁸ Behrendt uttrycker det med att Beck-Nielsen är författare av författare. Behrendt 2008, s.315.

¹⁰⁹ Ibid. s.314 f.

¹¹⁰ Detta är förresten just skälet till att Whites teori enbart ägde metodisk relevans att avslöja berättarens ovederhäftighet och inte Beck-Nielsen eller någon annan, som redan hade blottat sin diskurs icke-facitet med det explicit fikionaliserande greppet att introducera en fiktiv berättare.

¹¹¹ Merrin citerar Baudrillard för detta. Se Merrin s.100.

Faktiskt har Beck-Nielsen radikaliserat och vänt Baudrillards resonemang mot honom själv, och därmed ironiskt nog lyckats överträffa Baudrillard och hans föresats. Detta berodde på förmågan att distansera sig teorin, en förmåga som är betingad av tolkningsplikten. Ty Baudrillard är som filosof tvungen att själv uttrycka sin poäng, medan Beck-Nielsen som författare enbart behöver åskådliggöra för läsaren som själv kan tolka poängen.¹¹² Selvmordsaktionen exemplifierar således hur estetiken förmår att skänka större utrymme och kraft åt argumentet än filosofin.

Inledningsvis påstods att Baudrillard – genom aforismer – och Beck-Nielsen – genom dokumentarismer – från var sitt håll närmar sig gråzonen mellan fakta och fiktion. Detta kan nu belysas bättre, ty estetiken tillhandahåller uppenbarligen ett filosofiskt stöd som logiska resonemang i vissa fall inte förmår överträffa, varemot den logisk-positivistiska sakliga stilen tilldelar texten relevans och angelägenhet för en allvarlig diskussion, bortom ren estetisk njutning. Härmed kan den avgörande skillnaden på Beck-Nielsen och Baudrillard belysas av Walter Benjamins berömda distinktion från essän *The Work of Art in the Age of Its Technological Reproducibility*.¹¹³ Ty medan Baudrillard i sin praktik estetiserar en (geo)politisk frågeställning, politiserar istället Beck-Nielsen estetiken.

---

¹¹² Härmed är den inledningsvis nedsatta parentesens upphävd, då blicken vänts från aspekter inom texten till omständigheter kring texten.

¹¹³ Finns i t.ex.: Walter Benjamin, ”The Work of Art in the Age of Its Technological Reproducibility”, i *The Norton Anthology of Theory and Criticism*, andra och reviderade upplagan, red. Vincent B. Leitch m.fl., New York 2010.

Litteraturförteckning

Primär litteratur:

- Baudrillard, Jean, *The Gulf War did not take place*, Bloomington 1995 [1991].
Baudrillard, Jean, *The Illusion of the End*, Cambridge UK 1994 [1992].
beck-nielsen.net, claus, *Selvmordsaktionen – Beretningen om forsøget på at indføre Demokratiet i Irak i år 2004*, Köpenhamn 2005.

Sekundär litteratur:

- Behrendt, Poul, *Dobbeltkontrakten – en æstetisk nydannelse*, Köpenhamn 2006.
Behrendt, Poul, ”Dobbeltkontrakten”, i *Kritik* nr.168-69, Köpenhamn 2004.
Benjamin, Walter, ”The Work of Art in the Age of Its Technological Reproducibility”, i *The Norton Anthology of Theory and Criticism*, andra och reviderade upplagan, red. Vincent B. Leitch m.fl., New York 2010.
Best, Steven & Kellner, Douglas, *The Postmodern Adventure*, New York 2001.
Claus Beck-Nielsen (1963-2001) – En biografi, Köpenhamn 2003.
Gade, Solveig & Schultz, Laura Luise, ”Fra Buddinge til verdensscenen – Claus Beck-Nielsen og det grænseløse demokrati”, i *Kritik* nr.172, Köpenhamn 2004.
Gane, Mike, *Jean Baudrillard – in Radical Uncertainty*, London 2000.
Hagerty, Paul, *Jean Baudrillard – Live Theory*, London 2004.
Huang, Marianne Ping, ”Mængden Nielsen – Del og helhed i Claus Beck-Nielsens værk”, i *Kritik* nr.172, Köpenhamn 2004.
Haarder, Jon Helt, ”Til døden skiller jer ad – Claus Beck-Nielsen (1963-2001) – en posthum selvbiografi”, i *Kritik* nr.168-69, Köpenhamn 2004.
Iversen, Stefan, ”Ekshibitionistiske selvudslettelser – Autoreception og genskrivning hos Jørgen Leth og clausbeck-nielsen.net”, i *Passage* nr. 63, Aarhus 2010.
Kellner, Douglas, *Jean Baudrillard – From Marxism to Postmodernism and Beyond*, Cambridge UK 1989.
Kellner, Douglas ”Introduction: Jean Baudrillard in the Fin-de-Millennium”, i *Baudrillard: A Critical Reader*, Douglas Kellner (red), Cambridge Mass. 1994.
Kølle, Julie Bjørchmar, *Kortslutninger – metafiktion og avantgardestrategier hos Claus Beck-Nielsen og Pablo Henrik Llambiás*, Köpenhamn 2008.

- Merrin, William, *Baudrillard and the Media – A Critical Introduction*, Cambridge UK 2005.
- Patton, Paul, "Introduction", i *The Gulf War did not take place*, Jean Baudrillard, Bloomington 1995.
- Pawlett, William, *Jean Baudrillard – Against Banality*, Abingdon 2007.
- S. Nielsen, Henrik, "Selvmordsaktioner", i *K&K* nr. 103, Holte 2007.
- Stidsen, Marianne, "Fantomet og Smadremanden – en flerspektret kortlægning af identitetstemaet hos Claus Beck-Nielsen", i *Synsvinkler* nr. 42, Odense 2010.
- Stolzenbach, Simon Leth, *Modstand uden kamp – en analyse af narrative strategier i Selvmordsaktionen af Claus Beck-Nielsen og Block af Ulf Karl Olov Nilsson*, speciale, det humanistiske fakultet, Köpenhamn 2009.
- White, Hayden, *The Fiction of Narrative*, Baltimore 2010.